



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

15. An Parochus, qui nunquam, vel raro concionem habet ad populum, peccet, etiam si in sua Parochia non desint Concionatores? Ex p. 6. t. 7. & Misc. 2. res. 13.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

*lib. 12. cap. 8. quest. 5.* Quia duplici iure, ac nomine ea res creditoribus tenetur, & quia res est sua, & ab eo accepta fuit; debita enim non computantur rebus debitoris, & quia est in extrema necessitate constitutus; debitor autem unico tantum iure, & titulo eam potest retinere, ratione scilicet extreme necessitatis: ergo tam ipso debitor, quam patre, aut matre illius ad extremam necessitatem redactis, tenetur debitor eam rem potius creditori reddere, quam sibi retinere, aut illa parentibus subuenire. Secunda opinio est eorum, qui dicunt teneri potius debitorem ea re sibi, & suis parentibus subuenire in ea extrema necessitate circumstantia, quam creditoribus in eadem similiter circumstantia existentibus. Et hanc opinionem tenet Azorius *tom. 2. instit. moral. lib. 12. cap. 8. quest. 5. vers. Sed quid se creditor.* Paludanus in 4. distinct. 13. quest. 2. art. 1. conclus. 1. Sotus *lib. 4. de instit. quest. 7. art. 1. ad 4.* Caietanus *2. 2. quest. 6. 2. art. 5. ad 4.* Tabiena *verb. Refertio. q. 4.* Et id probant, quia in extrema necessitate omnia quoad vsum tantum, non quoad dominium sunt communia, 2. *Cum in eadem. ff. ad legem Rhodian de iact.* fuerunt enim res à principio diuise sub conditione redibilitatis, ut scilicet in extrema necessitate ad suum priorem statum Communitatis quoad vsum tantum redirent; vnde cum vltis ipius rei in ea extrema necessitate factus sit communis, & alioquin magis quis patri adstringatur, quam creditori, & melior sit conditio tenentis, & possidentis: hinc fit, ut patre, & creditore ad extremam necessitatem deuenientibus, potius patri, quam creditori ea re subuenire debitor teneatur: sit etiam quod quando debitor, & creditor simul ad eam extremam necessitatem deueniunt, non teneatur debitor rem creditori suo soluere, cum sibi potius quam illi succurrere ea teneatur, & quia possidet, & quia res in ea circumstantia, quoad vsum tantum ad priorem statum Communitatis rediit. Et id ego huic posteriori sententia tanquam probabiliori adhaereo, quicquid in contrarium asserat Tolentus *lib. 4. cap. 25.*

RESOL. XIII.

*Quidam vir Nobilis recitabat quotidie Offitium defunctorum pro animabus Purgatorij, dum tamen esset in peccato mortali, quæsiuit à me, an dictis animabus oratione illa prodesse?* Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 79.

**R**espondi affirmatiuè, nixus auctoritate doctissimi Petri Nauarræ *de resti. lib. 2. cap. 2. num. 254.* vbi sic ait. Sed rogat curiosus, quid si non vt Minister Ecclesiæ, sed v.g. laicus, Horas Canonicas, & Orationem Dominicam dicat, numquid si in peccato mortali eas fundat, proderunt saltem his, pro quibus oratio fit: Sotus putat non prodesse, quia ex eo quod non est Ecclesiæ Minister, non habent illæ preces aliam vim, quam si ab eo essent factæ. Sed longè melius Nauarrus & Couarruias oppositum sentiunt, quia ex eo quod Ecclesiæ eas instituit, eo per se sunt Deo gratiores, & Ecclesiæ quolibet suo membro Deo offerri voluit. Ita Nauarra, licet alij etiam probabiliter contrarium sustineant.

RESOL. XIV.

*Insuper, si offert pro alio sua bona opera, an valeant eo in scio?*  
Et pro intelligentia huius questionis aliqua primo supponuntur; & etiam pro acceptatione Indulgentiarum pro animabus Purgatorij.

*Et quaeritur, an qui ex iniuncta penitentiâ in confessione, aut ex alio capite habeat mandatum offerendi suffragium pro defuncto: & opus implet existens in peccato mortali, teneatur iterum implere in statu gratiæ?*  
Ex part. 1. tr. 5. & Misc. 5. Ref. 54.

**S**uppono, ex parte eius, in cuius fauorem bona opera offeruntur, necessarium esse, quod indigeat tali suffragio, & non sufficit si non indigeat, sed indigebit. Deinde opus est vt talis sit in gratia. Difficultas est, vtum necesse sit suffragium acceptari ab eo, in cuius fauorem fit? & aliqui affirmatiuè respondent, vt Nugnus *in addit. ad 3. part. quæst. 7. art. 4. diff. 2.* & Coninch *disp. 12. dub. 10. num. 47.* asserentes necessarium esse vt anima Purgatorij acceptent indulgentias, vt illis proficiat. Addit tamen ad hoc sufficere generalem voluntatem, quæ omnes cupiunt à penis per suffragia nostra liberari. Probabile tamen putat iis nuntiari per Angelos Custodes, quinam pro eis indulgentias lucentur, absque particularim acceptare; vtumque sanè probabile, & piun vel tamen certum. Cerrè non puto necessarium ita acceptari. Et ita docet Suarez *disp. 52. sect. 7. n. 6.* Cardinalis Lugo *disp. 27. n. 8. in fine.* Et hanc negatiuam sententiam, tam in ordine ad animas Purgatorij, quam in ordine ad viuentes tenet Dicastillus *de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 2. dub. 17. n. 239.* & *disp. 3. dub. 2. n. 19.* quia in tali casu tam anima Purgatorij, quam viuentes passim se habent, ergo ad id non est necessaria scientia quod patet ex vfu Ecclesiæ, in qua receptum est orari, & offerri suffragia pro amicis absentibus, ipsi etiam ignorantibus. Vide Suarez *disp. 38. sect. 7. tract. 7.*

Sed hic oritur dubium satis practicabile, an qui ex iniuncta penitentiâ in confessione, aut ex alio capite habeat mandatum offerendi suffragium pro defuncto, & opus implet existens in peccato mortali, teneatur illud iterum implere in statu gratiæ?

Non consentiunt Auctores. Negat Sà *verbo Indulgentiæ n. 2.* & alij apud Bonacinam *dis. 6. q. 2. punct. 2.* remissiue ad alia loca.

1. Ipse verò Bonacina distinguit inter suffragia, quæ ex opere operato habent effectum, quale est sacrificium Missæ, & (vt ipse etiam ait) satisfactio Sacramentalis; item orationes sub nomine Ecclesiæ; eiusmodi enim suffragia, etiam si fiant in peccato mortali, putat non esse ex obligatione repetenda. Secus verò si suffragia solum ex opere operantis proficiunt.

2. Hanc doctrinam approbat Dicastillus, *vbi supra dub. 3. num. 24.* secluso illo quod dicit de satisfactione Sacramentali: Satisfactio enim Sacramentalis, etiam si concedatur habere effectum ex opere operato, non habet illum respectu illius defuncti, pro quo offertur, sed respectu ipsius exequentis penitentiam sibi impositam: solum enim tale opus remittit ex opere operato penam debitam, & relictam à peccato ipsius penitentis quoad culpam remisso. Vnde quando quis habet præceptum à Confessario offerendi orationem pro anima Purgatorij, illa penitentia imposita non est vt offerat id, quod ex opere operato præstat, sed quod ex opere operantis: quod enim præstat ex opere operato incommunicabile est. Vnde eadem ratio est de penitentia imposita in confessione, atque de operibus, quæ solum sunt satisfactoria ex opere operantis: nam comparatione alterius, idem dicendum est de tali opere. Hæc omnia Dicastillus, cui ego etiam adhaereo.

RESOL. XV.

*An Parochus, qui nunquam, vel raro edictionem habet ad populum; peccet, etiam si in sua Parochia non desine*

Sup. hoc in tom. 4. tr. 7. Ref. 47 & la. re in alia Ref. eius annot.

Sup. hoc cur. in cum eodem Soro infra citato in to. 4. tr. 5. Re. 4. §. 1. inter mediū. & finē, vers. Preterquam. & ibi in tr. 1. Ref. 4. §. 1. prope finem. vel. Ex his.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 6. lege latam doctrinam Ref. 15 & trium sequentium.

*Sint Concionatores? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 12.*

§. 1. **R**espondent aliqui recentiores non accusari à peccato, dum legitimo impedimento non detinetur. Ratio est, tum quia iure diuino Parochi tenentur concionari: tum quia Tridentinum Concilium determinat tempus, quo Parochi teneantur per se, vel saltem per alios concionari, si legitime impedito fuerint: si ergo nullo rationabili impedimento laborent, non videntur oneri suo satisfacere, si per se ipsos non concionentur.

2. Alij verò putant excusari: quia qui per alium facit, per se ipsum facere videtur & censetur: tum quia populus nullum patitur detrimentum, & ipse necessitati sufficienter occurrunt, alio concionem habente, vt suppono.

3. Mihi dicendum videtur satisfacere obligationi iuris diuini, vt patet ex rationibus pro secunda sententia allatis, modò Concionatores apti sint & idonei, sufficienterque occurrant necessitatibus populi indigentis prædicatione verbi Dei: non verò videntur simpliciter satisfacere obligationi iuris humani, quo decernitur, vt Parochi solum per alios concionentur si legitimo detineantur impedimento. Et hæc omnia docet Bonacina *tom. 2. disp. 5. quest. unica, punct. 2. num. 29.* qui, vt videt, tenet Parochum in nostro casu satisfacere obligationi iuris diuini, non autem iuris humani, Concilij videlicet Tridentini.

4. Sed si hæc opinio esset vera, ferè omnes Parochi hodie obligationi Concilij minime satisfacerent: idcò puto cum Agidio Trullench *in Decalog. tom. 1. lib. 3. c. 1. dub. 4. num. 15.* in nostro casu Parochum, qui nunquam aut rarò Concionem habet ad populum, eò quòd in eius Parochia non desint Concionatores, satisfacere non solum obligationi iuris diuini, sed etiam iuris humani. Et ratio est, quia hæc videtur mens Concilij: si quidem populus tunc nullum salutis patitur detrimentum. Ergo, &c.

## RESOL. XVI.

*An instrumenta musica sint in Ecclesijs adhibenda? Ex p. 11. tr. 4. & Misc. 4. Ref. 44.*

§. 1. **T**empore D. Thomæ, vt patet *in 2. 2. quest. 91. art. 2. ad 4.* Ecclesia nondum receperat vsus musicorum instrumentorum, & D. Augustini testimonio constat cytharam ab Ecclesia fuisse proscriptam: nonne, inquit *in psalm. 32. concio. 1.* id egit institutio in nomine Christi vigiliarum istarum, vt ex isto loco cytharæ pellerentur? Auctor questionum ad Orthodoxos apud Iustinum *q. 107.* affirmat sublatum esse in Ecclesijs vsus instrumentorum inanimorum, & relictum esse canere simpliciter.

2. Verum quòd post multa sæcula vsu receptum sit, vt in Ecclesiasticis officiis instrumenta musica adhiberentur, nullo modo est improbandum; modo Christianam præferant cum grauitate, & suauitate modestiam: quia deprehensum est, multos Christianorum infirmos, & imperfectos, ita esse ad deuotionem prouocandos.

3. Vnde in his posse peccari non est negandum, vt si quis prophana cauet organis, eaque inferat velut partem diuini officij, vt loco alicuius Sacri Versiculi, vel Antiphonæ peccatum est ex genere suo mortale, tum quia est crimen falsi. Si non inferat ea velut partem officij, sed tantum applicet consonantiam soni ad verba diuina, videndum est quanam sit istius soni natura, vel conditio, quis euentus: si conditio talis sit, vt iudicetur esse prouocatiuus ad malum, peccatum est

mortale, aut veniale secundum quantitatem mali, & prouocationis ad illud: & similiter si audientes incitantur ad malum. Alioquin potest nullum esse peccatum, secluse scandalo. Si organis velit significare profana, solum causa delectationis, non autem inferendo tantquam partem officij, & ea prophana sint honesta, peccatum dumtaxat veniale: si inhonesta, mortale.

4. Neque refert, quod sonus abstrahit à materia, & quod qualibet melodia soni potest applicari ad verba sacra: certum est enim, quod quidam soni sunt, vt accommodati ad delectationem audientium etiam qui non nouerunt illos, nisi vt sonos verborum profanorum, aut lasciuorum: vnde, & per eos excitantur ad illa profana, vel turpia.

5. Itaque, vt habetur *in c. cantantes dist. 92. ex S. Hier. in c. 5. epist. ad Ephes.* non sunt in Ecclesia in tragico-modum guttur, & fauces dulci medicamine leniende: id est electuariis ad vocem clariorem edendæ, vt exponit ibi Gloss. nec theatrales moduli & Cantica sunt audienda, sed in timore, in opere, in scientia scripturarum. Et in eandem sententiam contra haereticos cantus, quibus deuotio contemnitur, & lasciuia propalatur multa habentur *extrag. vnic. de vit. & bonif. Cler. & in Trid. sess. 22. in decreto de obseruandis in celebr. Missæ, in iungitur Ordinariis locorum, vt neceat ab Ecclesijs eas musicas, quæ sine organo, sine cantu lasciuum aliquid, & impurum miscent, & illos grauius improbant Doctores communiter, vt Palud. *in 4. dist. 15. q. 5. art. 2.* Caietan. *2. 2. q. 91. art. 1. vers. inter hæc.* & *in summa verb. organor. vsus.* Nauarr. *in man. cap. 12. num. 88.* Valent. *2. 2. disput. 6. q. 5. pun. vnic. Suarez, de hor. Can. cap. 13. num. 16. & 17.* Sanchez *in summi. tom. 1. lib. 2. cap. 37. nu. 7.* Baldellus *tom. 2. lib. 3. disp. 42. n. 16.* Syluius *in 2. 2. D. Thom. q. 91. art. 2. circa finem, & alij.**

## RESOL. XVII.

*An rellè, & laude dignum faciam, qui in Monasterijs Ecclesijs ornamentis, & ab eis iam fundatis, & confectis arma sua gentilicia reponunt? Et quid maxime de personis Ecclesiasticis? Ex part. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 38.*

§. 1. **H**anc questionem late, & ad partes pertrahat Herudius Iuriconsultus Andreas Magenis *in suo tract. Iuridico-Historico Politico. de Adornata ornata, cap. 18. num. 134. & seq.* & pro negatiua sua sententia videtur obseruandum, illos, qui signa sua in Ecclesijs, quas construunt, affigunt, graue periculum incurere, ne meritum omne amittant, quod fieri tradidit ex antiquioribus, Geminianus in cap. *Dua sunt 45. dist.* quem refert, & sequitur Bernardus de Landriano, *in addit. Panormianus in cap. Dilecti. de exco. cessib. Pralator.* Idem cum aliis admittit Chastaneus *conclus. 13.* vbi rotundè dicit, aduertendum esse quod ponentes arma sua in Ecclesijs, quas faciunt, aut in ornamentis, quæ donant Ecclesijs, siue Monasterijs, meritum perdant. Et præter hos dissualorem etiamdem re se inter modernos præbet Anton. Sola *super. dist. Decret. de armis, & insignis, gloss. 2. num. 8.* Vbi grauius monet Ecclesiarum Fundatores, ornamentorumque Ecclesiasticorum largitores, ne in capellis, vel ornamentis insignia depingi, vel inscribere, eò quòd per id boni operis meritum amittant. Denique hanc ipsam sententiam superque confirmatam decisionem summæ auctoritatis ac nominis Iuriconsultus Gabriel Palæothoritis ac nominis Iuriconsultus Gabriel Palæothoritis, *de Imagin. lib. 2. cap. 47. versic. Potes etiam, ex- pte. & tuetur inquiring, grauius errari, si insignia in Ecclesijs ponantur, aut cum rebus sacris, & diuino cultui additis coniungantur, quòd inde non parua indiguitas,*